

Joaquín Almunia: l'autonomista auster

El principal partit de l'oposició té un nou rostre: Joaquín Almunia. Un socialista crític i distant amb els plantejaments nacionalistes i amb qui d'ara endavant s'hauran d'entendre de manera inevitable els homes de Convergència i Unió.

A la cúpula de CiU hi ha aquests dies un cert ambient de desconfiança provocat pel nomenament de Joaquín Almunia com a nou secretari general del PSOE.

El primer a posar el crit al cel fou Joaquim Molins, que recordà l'actitud bel·ligerant dels socialistes contra els darrers acords presos pel Congrés en matèria autonòmica a iniciativa dels nacionalistes i del govern popular. Després, el mateix Jordi Pujol, preocupat per la decisió congressual del PSOE de marginar els nacionalistes en el debat del nou model d'estat, va fer públic el desig d'interrogar Joaquín Almunia sobre la nova disposició pel que fa a la política autonòmica del primer partit de l'oposició.

D'altra banda, Xabier Arzallus, quan li preguntaren si la condició de basc d'Almunia podria fer preveure una millora en les relacions entre el PNB i el PSOE, va comentar sarcàsticament, potser descoratjat, que "com més parents, més dolents". El mateix Almunia, fa molt poc, ha advertit als mitjans de comunicació que el partit que encapçala serà dur amb l'actual govern espanyol cada vegada que aquest cedisca a les pressions dels nacionalistes i adopte mesures contràries a una visió global i coherent de l'estat de les autonomies.

Res de nou. I és que el repàs de l'actuació d'Almunia al davant del Ministeri d'Administracions Públiques des del 25 de juliol de 1986 fins al 13 de març de 1991,

ens revela un Almunia especialment recelós de les aspiracions nacionalistes sobre el finançament autonòmic, dur en la negociació, poc entusiasta, en definitiva, amb les reivindicacions descentralitzadores del govern català tot i que durant el seu mandat en el ministeri va arribar a tancar importants acords amb el nacionalisme català.

No obstant això, Almunia, algu-

Els nacionalistes catalans hauran d'oblidar velles desavinences i acostumar-se al nou líder del principal partit opositor, Almunia.

nes vegades, s'ha mostrat contradictori. Mentre que el 1987 es manifestava favorable a instaurar mecanismes federals a les autonomies, el 1988 criticava amb acidesa el que ell entenia com un excés de protagonisme del govern català en les seues relacions internacionals i alhora es manifestava obertament partidari del manteniment de la figura dels governadors civils.

Aquell mateix any declarava a un diari català: "Ja no hi ha problema lingüístic i s'ha avançat

molt en la normalització. Però la llengua comuna de tots els espanyols és el castellà i en una institució com el Senat ningú no pot posar en dubte que la llengua per comunicar-nos és el català, i ho ha de continuar essent, a part de la llengua que parlem en el nostre respectiu territori".

En aquelles mateixes dates, es van produir no poques dissensions amb CiU de resultes de les negociacions sobre el finançament de la normalització lingüística. Diners per al català, sí, però sabent detalladament on van, va ser la seua resposta.

El 1989, Almunia donava suport a la cessió dels impostos de l'IRPF i de l'IVA als governs autònoms tot i que dos anys abans havia assegurat que la redistribució de la riquesa estava amenaçada per les discrepàncies entre les autonomies i l'administració central.

Almunia o l'ortodòxia del legalisme. Amb tot, val a dir que Almunia va distar molt de ser la bèstia negra de la descentralització, el polític jacobí intransigent. Certament el tarannà de la seua gestió va ser més el propi del tècnic gelós de l'ordenament jurídic estatal i de la teoria econòmica amb guió de ferro que no pas el propi de l'ideòleg. Com a anècdota, Almunia va manifestar la primavera de 1987 que estava molt satisfet de les relacions entre el govern central i el de Catalunya, bàsicament perquè s'havia resolt el problema judicial de Banca Ca-

talana i perquè a més hi havia menys casos de conflictes de competències i recursos presentats davant del Tribunal Constitucional. A Almunia, a més a més, sempre li ha preocupat molt que les autonomies no vulneraren la Constitució i també l'articulació política i econòmica de les comunitats en el futur marc de la Comunitat Europea.

Un negociador dur. Previsor i programàtic, Joaquín Almunia és un polític de projectes a llarg termini, perfectament definits i estudiats i que a més no admeten canvis de darrera hora o notes a peu de pàgina. I d'acord amb aquest estil, cal recordar que en cada pas que protagonitzava en el projecte de l'inconclòs desenvolupament autònic, Almunia donava la impressió de l'home que mai no vol deixar ni un cap sense lligar.

La negociació que va fer dels traspassos de competències al go-

vern de la Generalitat de Catalunya va ser —com ja hem assenyalat— dura, per bé que va tenir conseqüències bastant satisfactòries.

Mentre Almunia era ministre, el febrer de 1990, s'aprovaren diversos documents, que posaven les bases del desenvolupament del model català de policia autònica. Es reconeixien les competències dels Mossos d'Esquadra en matèries de seguretat ciutadana, administració i de policia judicial alhora que s'establien uns mòduls econòmics a fi de finançar el cos. Un mes després, Almunia i Miquel Roca, llavors president de la Comissió de Cooperació, feien pública l'existència d'un acord sobre el finançament del català. L'estat central preveia per a aquell any la inversió de 3.500 milions de pessetes a més de reconèixer la plena competència de la Generalitat de Catalunya en el repartiment posterior dels diners.

L'estiu de 1990 també s'aconsegüí el pagament a la Generalitat de Catalunya de més de 27.000 milions de pessetes del deute de 46.000 milions que l'estat havia acumulat amb l'Institut Català de la Salut (ICS). Una bona ocasió perquè Xavier Trias —llavors conseller de Sanitat— recordara al govern central la necessitat de renovar el sistema de finançament de la sanitat catalana.

D'altra banda, a la tardor, el conseller de Justícia, Agustí Basols, rebia del ministeri el traspàs de "competències de recursos materials de justícia". L'estat central va deixar en mans de la més alta institució catalana la responsabilitat dels recursos destinats a la prestació de la justícia. Una dotació de 2.800 milions l'any i el traspàs d'un centenar d'edificis foren les dues conseqüències primeres d'aquesta cessió que entrà en vigor l'1 de novembre del 1990.

Joaquín Almunia representa el més pur estil del gestor polític legalista. Obstinat i eficaç, és un negociador de fons que sap molt bé el que vol.

Principals traspassos a la Generalitat de Catalunya de l'estat central durant el mandat de

Joaquín Almunia com a ministre d'Administracions Públiques

(del 25-7-86 al 13-3-91)

✓ 1987

- Reial decret 520/87, de 3 d'abril, sobre ampliació de mitjans adscrits als serveis traspassats a la Generalitat de Catalunya en matèria de sanitat.
- Reial decret 610/87, de 3 d'abril, sobre ampliació de mitjans personals adscrits als serveis traspassats a la Generalitat de Catalunya en matèria de treball, gabinets provincials de l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball i Formació Professional Reglada.
- Reial decret 611/87, de 24 d'abril, sobre modificació i ampliació de mitjans patrimonials adscrits als serveis traspassats a la Generalitat de Catalunya en matèria de treball i Seguretat Social.
- Reial decret 756/87, de 5 de juny, sobre ampliació de funcions traspassades a la Generalitat de Catalunya en matèria d'indústria, energia i mines (instal·lacions radioactives de segona i tercera categoria).
- Reial decret 1137/87, d'1 de setembre, de traspàs de funcions i serveis a la Generalitat de Catalunya en matèria de confraries de pescadors.

✓ 1989

- Reial decret 1074/89, d'1 de setembre, sobre traspàs de funcions i serveis a la Generalitat de Catalunya en matèria d'ensenyaments de Graduat Social.
- Reial decret 1075/89, d'1 de setembre, sobre traspàs a la Generalitat de Catalunya de funcions i serveis en matèria d'ensenyaments superiors de Marina Civil.
- Reial decret 1076/89, d'1 de setembre, de traspassos a la Generalitat de Catalunya dels mitjans personals, pressupostaris i patrimonials adscrits a l'exercici de les facultats delegades per la Llei Orgànica 5/1987, de 30 de juliol, en relació amb els transports per carretera i per cable.
- Reial decret 1077/89, d'1 de setembre, sobre modificació i ampliació dels mitjans patrimonials adscrits als serveis de l'administració de l'estat, traspassats a la Generalitat de Catalunya pels reials decrets 2688/1980, de 4 de setembre, i 611/1987, de 24 d'abril, en les matèries de temps lliure i de treball i Seguretat Social, respectivament.
- Reial decret 1170/89, de 8 de setembre, sobre ampliació de mitjans adscrits als serveis traspassats a la Generalitat de Catalunya en matèria de protecció de menors.
- Reial decret 1225/89, de 8 de setembre, sobre traspàs de funcions i mitjans de l'administració de l'estat a la Generalitat de Catalunya, en matèria de qualificació i registre administratiu de societats anònimes laborals.

✓ 1990

- Reial decret 966/90, de 20 de juliol, sobre traspàs de funcions de l'administració de l'estat a la Generalitat de Catalunya en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics per al funcionament de l'administració de justícia.

PSOE-CiU: i ara què? Des que Felipe González va substituir Almunia com a ministre d'Administracions Públiques a conseqüència de l'acarnissat combat contra el guerrisme el 13 de març de 1991, ha plogut molt. Hem vist com el brillant economista passava hores amargues en solitud i també que de sobte recuperava metres en la seua carrera política i arribava fins i tot a portaveu i president del grup socialista al Congrés dels Diputats. Finalment, Joaquín Almunia, després del darrer congrés del PSOE, ha deixat de ser penombra per esdevenir la llum guia del principal partit de l'oposició. Canvi de líder i canvis, per tant, en les relacions entre els partits de l'espectre polític.

El cas és que els dos líders històrics de CiU i PSOE mantenen un bon nivell d'entesa. El diàleg Pujol i González era fluid i és evident que ajudava a pal·liar el sabor agre dolç de no pocs desacords entre els nacionalistes i el govern de l'estat central especialment quan el PSOE tenia majoria absoluta. De fet, Jordi Pujol no ha dissimulat gens el disgust per la marxa de Felipe González. El president català fins i tot ha assegurat que continuarà mantenint el contacte amb l'ex-secretari dels socialistes espanyols.

Ara, però, és el torn d'Almunia i això malgrat els qui no poden deixar de veure'l encara com un titella de González. Potser caldrà oblidar els menyspreus que Almunia ha fet als nacionalistes els darrers mesos i després edificar un nou llenguatge que comuniqui el nacionalisme català amb el nou rostre del PSOE.

Tot i això, no se sap si Almunia encara considera, com fa alguns anys, que els nacionalistes principatins tenen "una escassa concepció global de l'estat". El diàleg, doncs, pot resultar com a mínim incomòde, amb més d'una interferència provinent d'una concepció de l'estat més aviat gasiva en termes de descentralització.

Francesc Viadel